EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

10. november 2005 *

Kohtuasjas C-197/04,

mille esemeks on EÜ artikli 226 alusel 30. aprillil 2004 esitatud liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi,

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindaja: K. Gross, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

hageja,

versus

Saksamaa Liitvabariik, esindajad: C.-D. Quassowski, A. Tiemann ja U. Forsthoff,

kostja,

* Kohtumenetluse keel: saksa.

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja esimees P. Jann, kohtunikud K. Lenaerts, E. Juhász, M. Ilešič ja E. Levits (ettekandja),

kohtujurist: F. G. Jacobs,
kohtusekretär: vanemametnik M. Ferreira,

arvestades kirjalikus menetluses ja 12. mai 2005. aasta kohtuistungil esitatut,

olles 14. juuli 2005. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Euroopa Ühenduste Komisjon palub oma hagiavaldusega Euroopa Kohtul tuvastada, et kuna Saksamaa Liitvabariik kohaldab nimetuse „West Single Packs" all müüdavatele tubakarullidele sigarettideks keeratava peenekslõigatud valmistubaka maksumäära, siis on ta rikkunud 27. novembri 1995. aasta nõukogu direktiivi 95/59/EÜ muude tubakatoodete tarbimist mõjutavate maksude kohta peale käibemaksu (EÜT 1995, L 291, lk 40; ELT eriväljaanne 09/01, lk 283) artikli 4 lõike 1 punktist b ja

19. oktoobri 1992. aasta nõukogu direktiivi 92/79/EMÜ sigarettidelt makstavate maksude ühtlustamise kohta (EÜT 1992, L 316, lk 8; ELt eriväljaanne 03/13, lk 202) artikli 2 esimesest lõigust tulenevaid kohustusi.

Õiguslik raamistik

Ühenduse õigusnormid

2 Direktiivi 95/59 14. põhjenduse kohaselt tuleb „tubakarulle, mida lihtsa käsitsemise järel on võimalik suitsetada, [...] tubakatoodete ühetaolise maksustamise eesmärgil käsitada sigarettidena".

3 Direktiivi 95/59 artikli 4 lõike 1 punktist b tulenevalt on sigaretid „tubakarullid, mida lihtsate mittetööstuslike vahenditega paberist sigaretihülssi pannakse".

4 Direktiivi 95/59 artikli 4 lõike 1 lõik, muudetud nõukogu 29. juuli 1999. aasta direktiiviga 1999/81/EÜ (EÜT 1999, L 211, lk 47; ELT eriväljaanne 09/01, lk 326), sätestab, et „kuni 31. detsembrini 2001 võib Saksamaa Liitvabariik maksustada punktis b nimetatud tubakarulle vähemalt sama määraga või samas summas, mida rakendatakse sigarettideks keeratava peenekslõigatud valmistubaka maksustamisel."

5 Nõukogu 19. oktoobri 1992. aasta direktiivid 92/79 ja 92/80/EMÜ muudelt tubakatoodetelt peale sigarettide makstavate maksude ühtlustamise kohta (EÜT 1992, L 316, lk 10; ELT eriväljaanne 03/13, lk 204) kehtestavad vastavalt sigarettide ja muude tubakatoodete aktsiisi alammäära. Nende kahe direktiivi kohaselt on peenekslõigatud suitsetamistubaka minimaalne aktsiis selgelt madalam kui sigarettide oma.

Siseriiklikud õigusnormid

6 Direktiivi 95/59 artikli 4 lõike 1 punkt b on sisuliselt samas sõnastuses üle võetud tubaka maksustamise seaduse (Tabaksteuergesetz) paragrahvi 2 lõike 2 punktiga 2.

7 Selle seaduse paragrahvi 4 lõike 1 punktid 1 ja 3 kehtestavad sigarettide ja peenekslõigatud suitsetamistubaka aktsiisimäärad, mis vastavad ühenduse õigusaktidega kehtestatud alammääradele.

8 Toimikust nähtub, et tootele „West Single Packs" kohaldatakse Saksamaa Liitvabariigis madalaimat maksumäära, mis vastab sigarettideks keeratava peenekslõigatud valmistubaka maksumäärale.

Kohtueelne menetlus

9 18. oktoobri 2002 märgukirjas tegi komisjon Saksamaa Liitvabariigile teatavaks, et tema hinnangul rikub Saksamaa Liitvabariik tootele „West Single Packs"

peenekslõigatud valmistubaka aktsiisimäära kohaldades direktiivide 95/59 ja 92/79 sätteid. Komisjoni arvates oleks sellele tootele tulnud kohaldada sigarettidele kohaldatavat aktsiisimäära.

10 Saksamaa valitsus ei olnud 18. detsembril 2002 esitatud vastuses komisjoni väitega nõus. Seega esitas komisjon 11. juulil 2003 põhjendatud arvamuse, milles ta tegi Saksamaa valitsusele ettepaneku kehtestada rikkumise lõpetamiseks vajalikud meetmed kahe kuu jooksul arvamuse kättesaamisest.

11 Saksamaa valitsus vastas 4. septembri 2003 kirjas komisjonile, et ta jääb oma seisukoha juurde ega pea nimetuse „West Single Packs" all müüdavaid tubakarulle endiselt sigarettideks.

12 Nendel põhjustel otsustas komisjon esitada käesoleva hagi.

Hagi

Poolte argumendid

13 Komisjon leiab direktiivi 95/59 artikli 4 lõike 1 punkti b tõlgendades esiteks, et see säte eristab tööstuslikke ja mittetööstuslikke vahendeid. Omadussõna „lihtne" ülesanne on selles kontekstis üksnes täpsustada omadussõna „mittetööstuslik".

14 Teiseks väidab komisjon, et direktiivi 95/59 süstemaatiline analüüs osundab sellele, et tema eesmärk on tubakatoodete liikide selge määratlemine. Tubakatoodete maksustamine sõltub nende klassifitseerimisest ühte nendest liikidest, mille tõttu ebatäpsused mainitud toodete liigitamisel võivad otseselt põhjustada olulisi konkurentsimoonutusi.

15 Liigitamisraskuste vältimiseks teeb komisjon ettepaneku selle üle otsustamisel, kas valmistamisviis kasutab „lihtsaid mittetööstuslikke vahendeid", lähtuda objektiivsest analüüsist. Komisjon leiab, et sellise analüüsi puhul on objektiivne kriteerium, millele toetuda, lõpliku toote nii kasutatud tubaka koguselt kui täitumuselt ja toppimise tiheduselt täpne vastavus tervenisti tööstuslikult valmistatud sigaretile. Komisjoni hinnangul sõltuvad lõpliku toote omadused peenekslõigatud valmistubaka puhul suures osas tarbija oskustest ja ei ole seetõttu võrreldavad tööstuslikult valmistatud sigareti omadustega. Seevastu eelnevalt tööstuslikult valmistatud tubakarullide puhul, mida on võimalik käsitsi ehk „mittetööstuslikult" panna eelnevalt toodetud sigaretihülssi, sarnaneb lõplik tulemus väga suurel määral tööstuslikult valmistatud sigaretiga.

16 Peale selle tuletab komisjon meelde, et kõnealuse sätte eesmärk, nagu see nähtub direktiivi 95/59 14. põhjendusest, on tagada sigarettide ühetaoline maksustamine. Järelikult ei tohiks lubada olukorda, kus sigarettide tootjal on võimalik vältida suuremat maksukohustust selliselt, et ta loobub tootmise viimasest etapist ja jätab valdavas osas sigaretiga sarnase toote valmistamise tarbija hooleks.

17 Lisaks rõhutab komisjon, et direktiivi 95/59 artikli 4 lõike 1 teise lõigu kohaselt võis Saksamaa Liitvabariik maksustada sama sätte punktis b kirjeldatud tubakarulle 31. detsembrini 2001 aktsiisiga, mille määr oli vähemalt võrdne peenekslõigatud valmistubaka omaga. Komisjoni hinnangul puudutas see erandit kehtestav säte nimelt „West Single Packs" tüüpi tooteid. Sellist erandsätet ei oleks olnud vaja, kui „West Single Packs" tüüpi tooteid oleks võinud sigarettide asemel pidada peenekslõigatud valmistubakaks.

18 Komisjoni hinnangul tuleb direktiivi 95/59 artikli 4 lõike 1 punktis b kasutatud mõistet „lihtsad mittetööstuslikud vahendid" tõlgendada laiendavalt. Seetõttu tuleb kõnealuse sätte tähenduses lugeda sigarettideks kõik tooted, mida tarbija valmistab eelnevalt tööstuslikult valmistatud tubakarullidest ja sigaretihülssidest ilma mahuka käelise tegevuseta ja mis sarnanevad suurel määral tööstuslikult toodetud sigarettidele.

19 Selliselt määratletud õigusliku raamistiku kohaldamisel tootele „West Single Packs" viitab komisjon selle toote patenti puudutavale rahvusvahelisele publikatsioonile, mis avaldati vastavalt patendikoostöölepingule nimetuse all „peenekslõigatud tubaka töötlemine". Selle publikatsiooni kohaselt on tegemist tootega, mis annab tarbijale lihtsa võimaluse ise raskusteta valmistada sigaret, mis on igast aspektist võrreldav tööstuslikult valmistatud sigaretiga ja millele kohalduvad ka peenekslõigatud valmistubakale kohalduvad maksusoodustused. Sellest tulenevalt on komisjon seisukohal, et antud juhul on direktiivi 95/59 artikli 4 lõike 1 punkti b kohaldamise tingimused täidetud ja kõnealused „West Single Packs" tüüpi tooted tuleb liigitada sigarettide hulka.

20 Saksamaa valitsus peab kriteeriume, mida komisjon kasutab direktiivi 95/59 artikli 4 lõike 1 punkti b tõlgendamiseks, olulistes punktides objektiivsuse ja ühetaolise tõlgendamise nõuetega kokkusobimatuteks.

21 Esiteks on Saksamaa valitsus arvamusel, et sätte sõnastuses loob omadussõna „lihtne" täiendava tingimuse, millel sarnaselt omadussõnaga „mittetööstuslik" on iseseisev tähendus. Kui järgida komisjoni mõttekäiku, mille kohaselt omadussõna „lihtne" kasutatakse üksnes omadussõna „mittetööstuslik" täpsustamiseks, siis tekiks probleem „keeruliste mittetööstuslike" ja „lihtsate tööstuslike" vahendite liigitamisega. Saksamaa valitsuse arvates jääksid need kaks kategooriat komisjoni tõlgenduse kohaselt väljaspoole kõnealuse sätte kohaldamisala.

22 Seetõttu on tema arvates direktiivi 95/59 eesmärgi saavutamiseks, see tähendab kahe tooteliigi täpseks eristamiseks, vajalik kohaldada järgnevaid kriteeriume: vahend peab olema „lihtne" ja olemuselt „mittetööstuslik". Kui võtta arvesse ainult „mittetööstuslikkuse" tingimust, siis kaoks maksustamise seisukohast mõte eristada peenekslõigatud valmistubakat. Kokkuvõtteks võimaldaks see kriteerium tarbijal valmistada sigaret mittetööstuslikult ja lõplik toode oleks sellisel juhul samuti sigaret.

23 Saksamaa valitsus rõhutab, et neid kahte tooteliiki ei saa eristada lõpliku toote omaduste põhjal, kuna on selge, et direktiiv 95/59 sellise kriteeriumiga ei arvesta, vaid lähtub lõpliku toote „valmistamise viisist".

24 Peale sellisel viisil tootele „West Single Packs" kohalduva õigusliku raamistiku määratlemist leiab Saksamaa valitsus, et tootest „West Single Packs" sigareti valmistamine koosneb mitmest järjestikusest etapist, mis eeldavad täpset ja kogenud käsitsemist. Saksamaa valitsus viitab siinkohal asjaolule, et katsetel osalenud inimesed leidsid, et „West Single Packs" kasutamine on keeruline, ebapraktiline ja vajab palju harjutamist, mistõttu seda ei saa lugeda „lihtsaks".

25 Teisalt väidab Saksamaa valitsus, et „West Single Packs" patendidokumentatsiooni kasutamine ei luba hinnata „lihtsat mittetööstuslikku vahendit", kuivõrd selle eesmärk on toote uudsuse tõendamine.

Euroopa Kohtu hinnang

26 Komisjoni poolt väidetava rikkumise olemasolu sõltub sellest, kas toode „West Single Packs" mahub direktiivi 95/59 artikli 4 lõike 1 punktis b sätestatud „sigareti" määratluse hulka.

27 Sellega seoses tuleb tõdeda, nagu seda teeb ka kohtujurist oma ettepaneku punktis 27, et direktiivi 95/59 erinevate osade, eriti artiklite 4 ja 6, samuti 14. põhjenduse, koostoimes tõlgendamisest selgub, et ühenduse seadusandja soovis selgelt eristada ühelt poolt tubakast toodetud „rulle", mis on sigaretid, ja teiselt poolt suitsetamistubakat, mis on „sigarettideks keeratav". Seega on loodud selge sisuline eristus tubaka vahel, mis on juba tootja poolt töödeldud sigareti kuju ja suurusega ühikuks, ja lahtise tubaka vahel, millele peab selle kuju andma suitsetaja.

28 Seda tõdemust toetab seadusandlik areng muude tubakatoodete tarbimist mõjutavate maksude kohta peale käibemaksu valdkonnas. Ühenduse seadusandja laiendas nõukogu 19. oktoobri 1992. aasta direktiiviga 92/78/EMÜ, millega muudeti direktiive 72/464/EMÜ ja 79/32/EMÜ muude tubakatoodete tarbimist mõjutavate maksude kohta peale käibemaksu (EUTL 316, lk 5), mõistet „sigaret", lisades selle hulka ka „tubakarullid, mida lihtsate mittetööstuslike vahenditega paberist sigaretihülssi pannakse".

29 Antud asjas ei ole vaidlust selle üle, et toode „West Single Packs" koosneb tubakarullidest direktiivi 95/59 artikli 4 lõike 1 punkti b tähenduses.

30 Sellepärast tuleb kindlaks teha, kas see toode vastab tubakarullidele, „mida lihtsate mittetööstuslike vahenditega paberist sigaretihülssi pannakse", direktiivi 95/59 artikli 4 lõike 1 punkti b — säte, millele komisjon viitab oma hagis — tähenduses.

31 Sigareti valmistamine koostisosast „West Single Packs", nagu seda tõdeb kohtujurist oma ettepaneku punktis 25 ja nagu seda kinnitas ka komisjoni esindaja esitlus kohtuistungil, on kerge mittetööstuslik tegevus, mis seisneb lihtsalt selle koostisosa sisestamises koos alumiiniumist kestaga paberist sigaretihülssi ja seejärel kesta välja tõmbamises, jättes tubaka hülsi sisse.

32 Sellest järeldub, et tubakarullid pannakse sigaretihülssi lihtsate mittetööstuslike vahenditega. Seetõttu on kõik direktiivi 95/59 artikli 4 lõike 1 punktis b kehtestatud tingimused täidetud.

33 Järelikult tuleb sedastada, et kuna Saksamaa Liitvabariik kohaldab nimetuse „West Single Packs" all müüdavatele tubakarullidele sigarettideks keeratava peenekslõigatud valmistubaka maksumäära, siis on ta rikkunud direktiivi 95/59 artikli 4 lõike 1 punktist b ja direktiivi 92/79 artikli 2 esimesest lõigust tulenevaid kohustusi.

Kohtukulud

34 Kodukorra artikli 69 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna komisjon on kohtukulude hüvitamist nõudnud ning Saksamaa Liitvabariik on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud temalt välja mõista.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

1. **Kuna Saksamaa Liitvabariik kohaldab nimetuse „West Single Packs" all müüdavatele tubakarullidele sigarettideks keeratava peenekslõigatud valmistubaka maksumäära, siis on ta rikkunud 27. novembri 1995. aasta nõukogu direktiivi 95/59/EÜ muude tubakatoodete tarbimist mõjutavate maksude kohta peale käibemaksu artikli 4 lõike 1 punktist b ja 19. oktoobri 1992. aasta nõukogu direktiivi 92/79/EMÜ sigarettidelt makstavate**

maksude ühtlustamise kohta artikli 2 esimesest lõigust tulenevaid kohustusi.

2. Mõista kohtukulud välja Saksamaa Liitvabariigilt.

Allkirjad